

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

07 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecătorii – Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Constantin Alerguș și Vladimir Timofti,

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar prin care se solicită, casarea sentinței Judecătoriei Bălți din 25 august 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 noiembrie 2014, declarat de avocatul Beriozchin Ana în numele inculpaților

Gordaș Valentina Simion, născută la 12 august 1956, originară din r-nul Sîngerei, domiciliată mun. Bălți, str. Bulgară 114, ap. 51

și

Gordaș Valentin Vasile, născut la 13 martie 1951, originar din r-nul Rîșcani, domiciliat mun. Bălți, str. Bulgară 114, ap. 51

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 28.10.2013 - 25.08.2014;

Instanța de apel: 17.09.2014 - 26.11.2014;

Instanța de recurs: 04.02.2015 - 07.04.2015.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 25 august 2014, Gordaș Valentina și Gordaș Valentin au fost condamnați în baza art. 190 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, la 3 ani închisoare fiecare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, ambii cu privarea de dreptul de a exercita activității în domeniul comerțului pe un termen de 2 ani.

Acțiunea civilă a fost admisă integral, fiind dispusă încasarea în mod solidar de la Gordaș Valentina și Gordaș Valentin în beneficiul părții vătămate Placinta Aliona a prejudiciului material în mărime de 8.921 lei.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat în fapt că, soții Gordaș Valentina și Gordaș Valentin, în una din zile de la sfârșitul lunii octombrie 2011, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, sub pretextul întocmirii actelor necesare pentru transmiterea în posesie a unui apartament, cu o odaie, amplasat în mun. Bălți, la un preț redus, au dobândit ilegal de la cet. Placinta Aliona, bani în sumă de 550 euro, echivalentul a 8.921 lei, ca prima rată din costul

apartamentului, pe care i-au însușit și cheltuit pentru necesitățile personale, prin ce au cauzat părții vătămate o pagubă materială considerabilă.

3. Avocatul Prepelița Nicolai în numele inculpaților și inculpații Gordaș Valentina și Gordaș Valentin au contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Gordaș Valentina și Gordaș Valentin să fie achitați din motiv că fapta săvârșită nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea apelului au invocat că, sentința primei instanțe este ilegală și neîntemeiată din următoarele considerente:

- la emiterea sentinței de condamnare instanța de judecată s-a bazat doar pe declarațiile părținitoare ale martorilor acuzării, neglijând declarațiile inculpaților;

- au fost apreciate părținitor probele din dosar, fiind puse la baza sentinței de condamnare doar declarațiile părții vătămate și a martorilor ce au relatat tot din spusele părții vătămate;

- declarațiile părții vătămate și martorilor nu au fost confirmate prin alte mijloace de probă;

- eronat a fost apreciată existența circumstanțelor agravante prevăzute la art. 77 alin. (1) lit. n) Cod penal și anume a încrederii acordate;

- lipsa laturii obiective în acțiunile lui Gordaș Valentin în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal;

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 noiembrie 2014, a fost respins ca nefondat apelul declarat de avocatul Prepelița Nicolai în numele inculpaților și inculpații Gordaș Valentina și Gordaș Valentin, cu menținerea sentinței.

4.1 La pronunțarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că, prima instanță a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punctul de vedere al utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, ajungând la concluzia că, vinovăția inculpaților Gordaș Valentina și Gordaș Valentin, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, a fost pe deplin dovedită.

Instanța de apel a reținut că, elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, au fost confirmate prin declarațiile depuse în instanța de fond de către inculpați, partea vătămată Placinta Aliona și martorii Slivinscaia Valentina, Galețcaia Ala, Roșca Iulia.

La fel, au fost confirmate elementele infracțiunii și prin probele scrise care au fost studiate și apreciate în instanța de fond cum ar fi:

- plîngerea cet. Placinta Aliona din 12.08.2013 (f.d. 4, Vol. I);

- extrasul privind rata de schimb a monedei naționale la momentul săvârșirii infracțiunii (f.d. 5, Vol. I);

- certificatul de dezabilitate și capacitate de muncă eliberat pe numele lui Placinta Iulia, născută la 22.10.2004 cu dezabilitate - afecțiune din copilărie (f.d. 11, Vol. I);

- ordonanța de recunoaștere în calitate de parte civilă din 03.09.2013, potrivit căreia cet. Placinta Aliona a fost recunoscută în calitate de parte civilă (f.d. 20, Vol. I);

- răspunsul eliberat de Primăria mun. Bălți la 16.10.2013, prin care se informează faptul că Gordaș Valentina și Gordaș Valentin nu au activat în cadrul Primăriei mun. Bălți, iar termenul Memorandumului de colaborare cu ONG -1 „Bunătațe” a expirat în luna noiembrie 2005 și alt Memorandum nu a mai fost semnat (f.d. 55, Vol. I);

- informația parvenită de la S.A. „Centrala Electrică cu Termoficare nr.2” din mun. Chișinău cu nr. 21/823 din 27.06.2014, prin care se confirmă că numărul de telefon +37322385309 este telefonul de serviciu al cet. Roșca Iulia, care activează în cadrul S.A. „CET-2” în calitate de inginer, categoria I în secția aprovizionare și logistică și prin intermediul telefonului dat au fost recepționate apelurile telefonice la telefonul de domiciliu – 023177830 și de mobil - 068318168, ce aparțin familiei Gordaș (f.d. 132, 133-143, Vol. I).

Instanța de apel a menționat că prima instanță întemeiat a apreciat critic declarațiile inculpaților, considerându-le ca o metodă de apărare, or, acestea se combat prin cumulul de probe cercetate în cadrul anchetei judecătorești.

La individualizarea pedepsei, prima instanță a dat deplină eficiență prevederilor art. 75 Cod penal și corect a conchis că scopurile prevăzute la art. 61 alin. (2) Cod penal, vor fi atinse prin stabilirea pedepsei cu închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul comerțului, reieșind din faptul că a fost săvârșită o infracțiune gravă, prin participație și profitând de situația grea a părții vătămate.

Totodată, instanța de apel a reținut că, prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia imposibilității aplicării art. 90 Cod penal, reieșind din faptul că ambii inculpați nu-și recunosc vina, nu se căiesc de cele săvârșite, nu au restituit prejudiciul material cauzat părții vătămate.

La fel, corect a fost dispus și încasarea prejudiciului cauzat de Gordaș Valentina și Gordaș Valentin în urma acțiunilor criminale, deoarece atât în prima instanță cât și în instanța de apel cu certitudine a fost stabilită suma prejudiciului material, fiind dovedită fapta, precum dovedită și suma prejudiciului, recunoscută practic și de inculpați, care atât în prima instanță cât și cea de apel au recunoscut primirea sumei de 550 euro de la Placinta Aliona.

Instanța de apel a considerat necesar de a respinge argumentele apelanților referitor la lipsa laturii obiective în acțiunile lui Gordaș Valentin, deoarece acestea au fost în contradicție cu probele acumulate de organul de urmărire penală și studiate în instanța de judecată, cu atât mai mult că, în ședința de judecată s-a stabilit cu certitudine prezența lui Gordaș Valentin la transmiterea banilor, participarea la discuțiile privind condițiile de transmitere a banilor, inclusiv și la acțiunile de înstrăinare a automobilului, care a fost inițiatorul procedurii de înstrăinare a automobilului.

5. Avocatul Beriozchin Ana, în numele inculpaților, în temeiul pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs hotărârile pronunțate, solicitând emiterea unei noi hotărâri, prin care, inculpaților Gordaș Valentina și

Gordaș Valentin să le fie stabilită pedeapsă 2 ani închisoare cu suspendarea, condiționată a executării pedepsei pe termen de 1 an.

În motivarea recursului a invocat că, instanțele de fond la stabilirea pedepsei nu au ținut cont de principiile individualizării pedepsei penale și nu au luat în considerație circumstanțele atenuante cum ar fi vârsta înaintată a făptuitorilor, ambii fiind pensionari de vârstă, nu au antecedente penale și ambii sunt caracterizați pozitiv la locul de trai.

Potrivit publicațiilor anexate la materialele cauzei, se atestă faptul că Gordaș Valentina în calitate de președinte al organizației obștești „Bunătate” a desfășurat pe parcursul a 10 ani activitate de binefacere.

Însăși, partea vătămată a confirmat în ședință de judecată că se cunosc cu Gordaș Valentina de mulți ani și a fost ajutată de multe ori de către ultima.

Subsidiar, recurentul a menționat că Gordaș Valentina este grav bolnavă, iar situația ei s-a înrăutățit și mai mult din momentul aflării în penitenciar.

Cu toate că, ambii condamnați, atât în prima instanță, cât și în instanța de apel nu au recunoscut vina, motivând că banii au fost luați cu împrumut și care urmau a fi restituiți, totuși au reparat prejudiciul material integral, fapt confirmat prin recipisa eliberată de către Placinta Aliona, potrivit căreia se confirmă faptul achitării prejudiciului material și moral în mărime de 650 euro și 200 dolari SUA.

La fel, partea vătămată, atât în prima instanță cât și în instanța de apel, a menționat că nu dorește ca lui Gordaș Valentina și Gordaș Valentin să le fie stabilită o pedeapsă privativă de libertate.

Consideră că, pedeapsa aplicată condamnaților Gordaș Valentina și Gordaș Valentin este una inechitabilă, prea aspră, prin recuperarea prejudiciului material și moral a fost restabilită echitatea socială, drepturile și interesele victimei au fost respectate, iar scopul pedepsei penale poate fi atins și prin aplicarea unei pedepse mai blânde.

5.1 Pe marginea recursului a prezentat referință procurorul în Procuratura de nivelul Curții Supreme de Justiție, Suvac Nicolae, care a solicitat inadmisibilitatea recursului motivând că, la stabilirea pedepsei, instanțele de fond nu au admis careva erori de drept.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și temeiurile invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că, acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța admite recursul, casează, parțial sau total, hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului, sau, după caz, dispune rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 424 alin. (2) Cod procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Din conținutul recursului declarat de către avocatul Beriozchin Ana în numele inculpaților Gordaș Valentina și Gordaș Valentin, rezultă că aceasta critică decizia instanței de apel sub aspectul temeiului prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de

procedură penală - hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanțele de fond și apel în cazul cînd s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Potrivit pct.14.7 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „*Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*”, cu modificările ulterioare, una din chestiunile de drept pe care trebuie să le soluționeze instanța de apel este: *dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just.*

În acest aspect, Colegiul penal lărgit, va statua și asupra respectărilor prevederilor art. (1) alin. (3) Cod de procedură penală, care, referitor la scopul procesului penal, stipulează că organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, instanțele de fond au statuat asupra unei concluzii eronate privitor la neaplicarea art. 90 Cod penal, în privința inculpaților Gordaș Valentina și Gordaș Valentin, bazîndu-se pe faptul că „...inculpații nu își recunosc vina, nu se căiesc de cele săvîrșite, nu au restituit prejudiciul material cauzat părții vătămate”.

Or, instanțele de fond greșit și-au motivat soluția de individualizare a pedepsei în privința inculpaților Gordaș Valentina și Gordaș Valentin și nu au pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținînd o poziție eronată în ce privește neaplicarea față de ultimii a dispoziției art. 90 Cod penal.

Discordanță între cele reținute de instanțele de fond și conținutul real al circumstanțelor cauzei, ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării pedepsei inculpaților.

Potrivit prevederilor art. 75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținînd cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvîrșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze

scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Aplicarea unei pedepse inechitabile poate avea drept consecință violarea drepturilor omului protejate de Convenția Europeană.

Colegiul penal lărgit menționează că, principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), urmează a se conduce, fiecare dată când soluționează cauza penală și când alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art. art. 62-71 Cod penal, sunt termenii și mărimea acestora conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal.

Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite.

Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului pînă sau după săvârșirea infracțiunii.

După individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii pedepsei închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa numită inculpatului trebuie să fie executată real ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei poate fi atins și prin suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă.

Așadar, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal - suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

Conform art. 90 alin. (1) Cod penal, la stabilirea pedepsei închisorii pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicînd numai decît în hotărîre motivele condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei și termenul de probă.

În speță, reieșind din soluția adoptată de instanța de apel, se constată că, la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpaților Gordaș Valentina și Gordaș Valentin, instanțele au reținut ca circumstanță agravantă faptul că infracțiunea a fost săvârșită folosindu-se de încrederea acordată, nu au recunoscut vina și nu au restituit prejudiciul material cauzat, iar careva circumstanțe atenuante la caz nu au fost stabilite.

Colegiul penal lărgit menționează că, instanțele de fond nu au ținut cont de scopul și criteriile de individualizare a pedepsei, prevăzute de art. 61 și 75 Cod penal, și anume, de faptul că, inculpații au săvârșit pentru prima dată infracțiune, ambii sunt de vîrstă înaintată, fiind pensionari de vîrstă și ambii sunt caracterizați pozitiv la locul de trai.

Astfel, instanța de recurs apreciază că modalitatea de executare aleasă și cuantumul pedepsei aplicate pentru infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, săvârșită de Gordaș Valentina și Gordaș Valentin, nu este în acord cu principiul proporționalității avînd în vedere fapta săvârșită și urmările produse.

Mai mult, Colegiul penal lărgit amintește că raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia pînă la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului.

Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de săvârșire a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;
- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;
- motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit;
- natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedentele penale ale infractorului;
- conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal;
- nivelul de educație, vîrsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Din cele expuse mai sus, instanța de recurs consideră că, la caz, nu există careva interdicții pentru condamnarea cu suspendarea condiționată a pedepsei inculpaților Gordaș Valentina și Gordaș Valentin, or, această concluzie a fost formulată avînd în vedere și faptul că, la recursul ordinar înaintat de avocatul Beriozchin Ana în numele inculpaților Gordaș Valentina și Gordaș Valentin, a fost anexată recipisa întocmită de partea vătămată Placinta Aliona, prin care se confirmă că ultima a primit suma de 550 euro și 200 dolari SUA pentru repararea prejudiciului material și moral, iar alte careva pretenții de ordin material sau moral față de inculpați, nu are.

În consecință, ținînd cont de aceste împrejurări și avînd în vedere atît principiul prevăzut în art. 4 Cod penal - umanismul legii penale, cît și prevederile art. 61 alin. (2) Cod penal, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că în privința inculpaților Gordaș Valentina și Gordaș Valentin, recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 190 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, la 3 ani închisoare fiecare,

cu privarea de dreptul de a exercita activității în domeniul comerțului pe un termen de 2 ani fiecare, urmează a fi aplicate prevederile art. 90 Cod penal, prin care executarea pedepsei închisorii să le fie suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani fiecare, or, nu este rațional ca Gordaș Valentina și Gordaș Valentin să execute real pedeapsa stabilită.

7. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Se admite recursul ordinar declarat de avocatul Beriozchin Ana în numele inculpaților, se casează parțial, în latura penală, sentința Judecătoriei Bălți din 25 august 2014 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 noiembrie 2014, în cauza penală în privința lui **Gordaș Valentina Simion** și **Gordaș Valentin Vasile**, cu rejudecarea cauzei în latura stabilirii pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri, după cum urmează:

Gordaș Valentina Simion se consideră condamnată în baza art. 190 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, la 3 (trei) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități în domeniul comerțului pe un termen de 2 (doi) ani.

În baza art. 90 Cod penal, se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii stabilită lui Gordaș Valentina Simion, pe un termen de probă de 3 (trei) ani.

Gordaș Valentin Vasile se consideră condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, la 3 (trei) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități în domeniul comerțului pe un termen de 2 (doi) ani.

În baza art. 90 Cod penal, se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii stabilită lui Gordaș Valentin Vasile, pe un termen de probă de 3 (trei) ani.

Gordaș Valentina Simion și Gordaș Valentin Vasile urmează a fi eliberați din penitenciar, dacă în privința lor nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărâri judecătorești.

În rest, celelalte dispoziții ale hotărârilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 19 mai 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti